

blandt Andet, at for Diebliffet fordrede man ikke Aggersø Sund befæstet. Deraf synes nærmest at fremgaa, at, naar man ikke for Diebliffet fordrer det, er denne Fordring dog ikke opgiven. Mig forekommer det, at det kan ikke være ligegyldigt, naar der er Spørgsmaal om en Udgift paa henimod 50 Mill., om dette er den endelige Fordring eller kun er et Afdrag paa en større Fordring. Jeg kan meget vel forstaa, at de Mænd, der særlig interessere sig for Danmarks Befæstning og agitere derfor, Noget, de efter min Formening have fuldstændig Lov til, og som endog kan være meget røsværdigt, at de ansætte Hængespørgsmaalet for at være dem mere ubedkommende. Jeg kan forstaa, at Forsvarsvener, Krigere, Krigsministre og Officerer tage Tingene paa den Maade, at de sige: det Økonomiske, det Finantzielle er det ikke vor Sag at klare; men det forekommer mig at være ligesaa klart, at Rigsdagen, Folkethinget, som man i gamle Dage kaldte Bevillingsmyndigheden, ikke kan se bort fra, hvad den Sag, hvad Forsvarsforanstaltninger ville koste, og jeg maa tilstaa, at jeg kan heller ikke forstaa, at Regjeringen og særlig Finantzministeren kan se bort derfra. Man kan altsaa ikke se bort fra Konsekvenserne i finantziel Henseende af, hvad man her indlader sig paa, og heller ikke se bort fra, hvorledes man overhovedet tænker sig de paagjældende Midler bragte tilveie. Inden jeg nærmere kommer ind derpaa, vil jeg dog sige, at selv i det foreliggende Lovforslag er der Ting, som ikke ere mig klare. Jeg forudsætter stadig, at Feilen er min, og det er kun i al Beskedenhed, at jeg ønsker ad den ene eller den anden Veie at faae Oplysning om, hvorledes den rette Sammenhæng er. Jeg gaar ud fra, at naar der er Spørgsmaal om en Bevilling af 31,671,600 Kr. til de Befæstninger, her foreslaas, saa indbefattes der under denne Bevilling ikke blot, hvad der medgaar til Opførelse af de egentlige Fæstningsværker, men ogsaa hvad der medgaar i alt Fald til deres foreløbige Bestyrtning og Montering. Jeg forudsætter fremdeles, at derunder ogsaa er beregnet Expropriationsomkostninger i egentligste Forstand, men hvad der ikke er mig ganske klart er, hvorvidt man under denne Sum tillige har indbefattet de Udgifter, der jo aldeles utvivlsomt ville medgaa for at skaffe sig den Naadighed over tilstødende Arealer, som jo er ganske nødvendig, for at Fæstningsværkerne kunne komme til at virke, som de skulle. Jeg tænker ikke en Gang her saa meget paa Expropriation af allerede tilværende Bygninger. Man vil vel sagtens sige, at dem vil man

lade staa, indtil Krigen en Gang kommer; naar de skulle væk, maa de væk, og saa maa man ud med de Benge, det vil koste, men foreløbig bliver der ikke Tale derom. Jeg tror just ikke, at man uden videre kan lukke Diet for en saadan Udgift, som vil komme i Krigstid; men jeg kan forstaa, at den hører egentlig ikke med til Tilveiebringelsen af disse Befæstningsforanstaltninger. Men der er en anden Side af denne Sag, som det forekommer mig at man ikke kan tage paa samme Maade. Jeg kan forstaa, at man udstyder til kommende Liber Spørgsmaalet om Gjernelsen af de Gjenstande, der staa Befæstningsværkerne i Veien; men det forekommer mig, at man ikke kan stille sig passiv overfor Muligheden af, at der yderligere og yderligere vøges Hindringer op for Fæstningsværkerne. Det forekommer mig, at medens man maaste kan lade Expropriationen ligge, maa man være betænkt paa at tilveiebringe en Slags Demarkationslinie, man maa med andre Ord have lagt den Servitut paa de tilgrændsende Arealer, der ligge lige foran Befæstningsværkernes, at der ikke maa opføres Bygninger og andre Ting, som lamme Virksomheden for Befæstningen; men at faae en saadan Servitut lagt paa hele det store Areal, der er Tale om, bliver meget kostbart. Jeg veed ikke, om denne Udgift er indbefattet under de ca. 31½ Mill., eller om den ligger udenfor. Nærmest er jeg tilbøjelig til at tro, at den ikke er indbefattet deri, og hvis det forholder sig saaledes, er her et Punkt, hvor man maa være fattet paa, at Sagen vil blive en hel Del dyrere. Jeg er nu ogsaa bange for, at hvis man har under denne Sum indbefattet, hvad der medgaar til Udrustning af disse Befæstningsværker, vil det vise sig, inden de fuldføres, at man kommer højere op; thi der er jo en stærk fremadskridende Bevægelse paa dette Aaraade; hvad der i Diebliffet anses for fyldestgørende, vil maaske ikke kunne nytte om 5 Aar, som er det Tidsrum, i hvilket Arbeidet skal udføres. Men ligesom det altsaa ikke staar klart for mig, hvor stor den Fordring egentlig er, der stilles fra Regjeringens Side til Tilveiebringelse af Forsvar for Landet, saaledes som det fra Regjeringens Side anses for at burde være, saaledes er det mig heller ikke klart, hvorledes den tænker sig de Midler tilveiebragte, der kræves ifølge disse to Lovforslag, for blot at holde mig til dem, 46½ Million Kroner, fordelte paa 7 Aar; i de første 5 Aar skal der jo udredes efter Lovforslagene mellem 38 og 39 Millioner Kroner, Resten kommer i de to sidste Aar. Det er altsaa henimod 8 Millioner Kroner om